

انسان طبیعت معماری

نشست سوم

حسن فتحی

مدرس: کیانا نبی قدس

حسن بن احمد فتحی (۲۳ مارس ۱۹۰۰-۳۰ نوامبر ۱۹۸۹)

- حسن فتحی معمار مصری است، از دانشکده هندسه دانشگاه قاهره فارغ‌التحصیل شد و معروفترین کارش را ساخت سنتی روستای گورنا (Kourna) می‌داند.
- جایزه تقدیری دولت در هنر، جایزه آقاخان را نیز گرفت.
- در سال ۱۹۷۷ جایزه بهترین معمار را دریافت کرد. طراحی های او در روستای گورنا الهام بخش بسیاری در سطح بین‌المللی بود.
- از کارهای معروف حسن فتحی روستای گورنا در غرب رود نیل، روستای پاریس در کویر الخرقه، خانه ی معمار در سی دی کریر است.
- کتاب او با نام «ساختمان سازی با مردم» به زبان فارسی چاپ شده، در صورتی که نام اصلی آن «معماری برای فقرا» بود.

- فتحی به روستاییان آموخت که چگونه برای رفع نیازهای خود در خانه از آجر استفاده کنند. او در واقع “معماری با مردم” را تمرین می کرد. حسن فتحی از معماران بابت استفاده از وسایل و متریال های گرانبیست انتقاد کرد، او به روستاییان کمک کرد که چگونه می توانند از وسایل در دسترس و بومی خود برای طراحی نیازهای خود بهره ببرند. او مردم را تشویق کرد تا برای بهتر شدن محیط زیست خود از صنایع دستی باستانی خود کمک بگیرند همچنین از خشت خام برای معماری خانه های روستایی استفاده کرد و از حیاط محصور بام طاقی شکل به طراحی خانه ها پرداخت.

- از ویژگی های معماری حسن فتحی توجه به محیط ساخت مبتنی بر سازه های خاکی است.
- معمارانی همچون حسن فتحی رویکرد جدیدی نسبت به ماده ی خاک بوجود آوردند. او در کار با کاهگل و خانه سازی برای مستمندان سرآمد بود.
- ارزش های کار حسن فتحی به تکنیک ساخت، تاکید و ارزش گذاردن به فرهنگ بومی، استفاده از فن آوری جدید در بکاربردن مصالح خاک است.

به گفته ی او: «هیچ دو انسانی شبیه هم نیستند هم چنانکه روستاها هیچ یک شبیه هم نیستند و ما نمی توانیم خانه های مشابه هم پیدا کنیم.» این تنوع شکلی همانند آنچه در طبیعت بکر موجود است حس می شود. او با مردم روستانشین صحبت می کرد و نیازهای آنها را می سنجید سپس با دقت به طراحی معماری روستا می پرداخت و این نکته همان نکته ای بود که در معماری سبک بین المللی متداول در آن روز دنیا رعایت نمی شد، یعنی در نظر گرفتن فرم ها و کالبدهای تکراری برای همه ی مردم دنیا که به تجربه ثابت شد که اندیشه ای اشتباه است.

• پروژه ی روستای گورنا شناخته شده ترین پروژه ی حسن فتحی است. در واقع این پروژه نتیجه ی عملی از انتقاد او به ساختمان سازی مدرن و سبک بین الملل بود. او مدعی بود که در شرایط حال حاضر هر روستایی به تنهایی می تواند بهترین معمار برای خانه و محیط خود باشد. فراموش نکنیم که تبلور باورهای حسن فتحی در اوج روی کار آمدن تفکرات مدرن بود و هدف او تبیین یک راه حل موفقیت آمیز در طراحی خانه های روستایی بود. این پروژه بهترین فرصت برای آزمایش تئوری های معمار در مورد خانه سازی روستایی بود. خاک، از جمله مصالحی است که در اقلیم ها و مناطق مختلف زمین به عنوان مصالح بومی یافت می شود.